

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1 (7)

Datum
2022-10-21

Ärendebeteckning
402-6276-2022

Uppsala kommun
SBF.planadministrator@ uppsala.se

Samråd om detaljplan för Fullerö skolområde, Uppsala kommun, Uppsala län

Kommunens ärendenummer: 2019-000621

Redogörelse för ärendet

Kommunen har översänt rubricerat detaljplaneförslag för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL samt samråd om undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken (1998:808), MB.

Detaljplanen utförs med utökat förfarande.

Länsstyrelsen har i sin roll att samordna statens intressen inhämtat yttrande från Försvarmakten daterat den 18 oktober 2022.

Syftet med planförslaget

Planens syfte är att möjliggöra byggande av förskola, skola, bostäder samt en samlingslokal för idrott och vård.

Överensstämmelse med översiktsplanen

Markanvändningen överensstämmer inte med översiktsplanens intentioner för området.

Angränsande planer

Av Länsstyrelsens yttrande 402-1892-2017, undersökningssamråd för Detaljplan för Fullerö 21:66 som angränsar till nu aktuellt område framgår följande:

För planområdet gäller den Fördjupade översiktsplanen för Storvreta (FÖP Storvreta, 2012). Enligt den fördjupade översiktsplanen för Storvreta pekar kommunen ut platsen som handels- och verksamhetsområde. Det konstateras att vid exploatering av handelsområdet runt Fullerömotet förutsätts att trafikmotet byggs ut för att klara ökade trafikmängder. Det framgår att nytt verksamhetsområde bör gestaltas med omsorg och ett helhetsgrepp samt att tillkommande verksamheter ska inordna sig i landskapsrummet.

Länsstyrelsen hade avvikande mening när det gällde planförslagets påverkan på kulturmiljön, vilket innebär att aspekten kulturmiljö ska

belysas särskild i kommande detaljplaner. Länsstyrelsen framförde bl. a. att utvecklingen av nytt handelsområde i Östra Fullerö är problematisk, och att det finns en stor risk för påtaglig skada på riksintresset samt att skaderisken är avhängig utbyggnadens placering, utformning och höjd.

Yttrandet är utifrån påverkan på riksintresset fortsatt aktuellt och Länsstyrelsen anser att kommunen för den nu aktuella detaljplanen särskilt ska belysa aspekten kulturmiljö i linje med yttrandet enligt ovan. Även i Länsstyrelsens samrådsyttrande för Södra Störvreta etapp 1 (dnr: 402-6448-2020) framgick behoven av att utreda den kumulativa påverkan på kulturmiljön.

Undersökning

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen anser att det utifrån befintligt underlag inte går att utesluta att planens genomförande skulle kunna innebära betydande miljöpåverkan med anledning av den kumulativa påverkan på Riksintresset C30 Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklängeåns dalgångar.

Den undersökning som kommunen har genomfört konstaterar bland annat att *genomförandet av detaljplanen skulle minska utrymmet för utbyggnad ytterligare. Och skriver vidare att i och med det intilliggande verksamhetsområdets negativa påverkan på riksintresset för kulturmiljövården är platsen sårbar för hur och i vilken grad exploatering möjliggörs i planarbetet.*

Länsstyrelsen anser med anledning av vad som anförts ovan att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. 11 § MB ska upprättas. MKB:n behöver i relation till övriga planer hantera frågan om påverkan på utblickar, siktlinjer, läsbarheten och kumulativ påverkan på riksintresset för kulturmiljövården.

Frågor som bevakas av Länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § PBL

Länsstyrelsen har synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap 10 § PBL.

Riksintresse för kulturmiljö

Planområdet ligger i kanten av och söder om slätten som ingår i riksintresse för kulturmiljövård C30 Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklängeåns dalgångar. I tidigare och pågående planarbeten mellan Fullerömotet och Störvreta har frågan om påverkan på riksintresset behövt hanterats och MKB tagits fram. Det aktuella planområdet har

tidigare ingått i en detaljplan som efter överklaganden upphävdes i stora delar. Länsstyrelsen har även lyft behovet av att bedöma kumulativ påverkan i tidigare planarbeten.

Av planhandlingen går det inte att bedöma påverkan på riksintresset. Det saknas en tydlig beskrivning och bedömning av hur planförslaget förhåller sig till riksintresse för kulturmiljövård C30 avseende visuell påverkan genom utbyggnadens placering, utformning och höjd. Den kumulativa påverkan på riksintresset behöver identifieras, beskrivas och bedömas. Därtill kan illustrationer som visar hur bebyggelsen påverkar landskapet ge en tydligare bild. Det bör också framgå vilka överväganden som gjorts och vilka skäl som ligger bakom dessa.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Grundvatten

Det är viktigt att kommunen tar hänsyn till vad som framgår av dagvattenutredningen. Grundvattenytans läge behöver utredas så att de planerade åtgärderna beträffande rening av dagvatten får den funktion som avses eftersom en rening uteblir om dagvattenanläggningar läggs för nära grundvattenytans läge.

Ytvatten

För att följa MKN får en detaljplan inte ge upphov till en förändring som innebär att vattenmiljön försämras på ett sätt som äventyrar möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt miljökvalitetsnorm. En försämring bedöms inte vara tillåtlig om den bidrar till att en kvalitetsfaktors status sänks, om den äventyrar en norm eller om ytterligare försämring förekommer för en kvalitetsfaktor med lägst status. Den lägsta statusen i förekomsten är måttlig status för särskilt förorenade ämnen, förekomsten uppnår ej god status för prioriterade ämnen och har dålig status för resterande kvalitetsfaktorer. Vilka ämnen som behöver inkluderas i en dagvattenutredning kan därmed variera från fall till fall, beroende på recipienten.

I recipienterna och nedströmmande vattenförekomst förekommer följande ämnen i lägst statusklass: Kvicksilver och Bromerad difenyleter (PBDE). För dessa ämnen är en försämring otillåten i recipienten.

För ämnena kvicksilver och bromerade difenyleter (PBDE) finns en samlad bedömning där samtliga ytvattenförekomster har en norm satt med mindre strängt krav med avseende på atmosfärisk deposition. Det mindre stränga kravet anger dock att lokala påverkanskällor måste åtgärdas och att de nuvarande halterna inte får öka. Därför ska även dessa ämnen ingå i föroreningsberäkningarna.

I dagvattenutredningen konstateras att utan de föreslagna dagvattenåtgärder så kommer dagvatten ge upphov till ökade utsläpp. Dagvattenutredningen saknar dock en redogörelse för, och bedömning om huruvida Kvicksilver och bromerade difenyleter (ovan nämnda prioriterade ämnen) kommer att minska eller öka efter att föreslagna dagvattenåtgärder genomförts. Dagvattenutredningen behöver därför kompletteras i detta avseende. För att miljö kvalitetsnormerna ska anses följas vid planläggning är det viktigt att tillräckliga åtgärder vidtas för att dessa ämnen inte ökar i recipienten.

De föreslagna dagvattenåtgärderna som anges i planbeskrivningen saknar en bedömning huruvida viktiga föroreningsämnen kommer att minska eller öka inom planområdet. En bedömning huruvida dagvattenåtgärderna är tillräckliga för att inte öka spridningen av förorenade ämnen behöver framgå. En bedömning saknas för föroreningsämnena kvicksilver, bromerad difenyleter (PBDE).

Av de ämnena som ingår i dagvattenutredningens föroreningsberäkning, så förekommer ökade utsläpp för några ämnen. I recipienten är dessa parametrar klassade till måttlig status eller ej klassad.

Dagvatten

Lösningarna som presenteras för dagvattenhanteringen med rening och dagvattendam förefaller vara bra lösningar. Det är dock viktigt att det finns ett ansvar om vem som ska hantera de lösningar som presenteras eftersom med tiden minskar reningseffekten och ackumulering av föroreningar behöver omhändertas för att reningseffekten ska kvarstå. Detta tas t.ex. upp i dagvattenutredningen i kap 5.5 Makadammagasin: *att en hög belastning på systemet kräver mer tömning och rengöring.*

I dagvattenutredningen framgår att rätt underhåll och drift av planerade dagvattenanläggningar är viktig för att bibehålla en hög reningseffekt på lång sikt. Ett förslag presenteras om att ta fram skötselplaner för att långsiktigt säkerställa funktionen. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att det finns en långsiktighet för underhåll och skötsel av dagvattenanläggningar.

Hälsa och säkerhet

Markföroreningar

Den översiktliga geotekniska undersökningen har inte genomfört någon provtagning och analys, men eftersom området utgörs av tidigare skogs- och åkermark förväntas inga föroreningar förekomma.

Buller

Enligt bullerutredningen bedöms planområdet klara bullervärdena för bostäder, förskola och skola (även gård med anpassning). Enligt kommunens planbeskrivning så har Försvarsmakten intygat att det planerade planområdet klarar bullerkraven för känslig verksamhet från flyg.

Översvämning

I Boverkets tillsynsvägledning för översvämning anges att som ett minimum bör inte ny sammanhållen bebyggelse planläggas så att den årliga sannolikheten för att bebyggelse tar skada vid översvämning är högre än 1/100. I dagvattenutredningen anges att flödesberäkningar har genomförts med utgångspunkt i ett 2-års regn med klimatfaktor. Länsstyrelsen anser att dagvattenutredningen bör kompletteras med en analys av ett 100-års regn, och dess konsekvenser, samt att nödvändiga åtgärder förankras i plankartan vid behov.

Övriga rådgivande synpunkter

Fornlämningar

Nordväst om planområdet finns fornlämning L1941:2504, se [Fornsök \(raa.se\)](https://raa.se) för aktuell utbredning. Fornlämningen förundersöktes arkeologiskt 2022 och inom det aktuella planområdet påträffades och undersöktes enstaka boplatsanläggningar. Planområdet bedöms inte beröra fornlämning och det krävs ingen ytterligare åtgärd enligt kulturmiljölagen.

Naturmiljö

Planen innebär fler hårdgjorda ytor och att mark som idag är skogsmark kommer att få en ändrad användning. En redogörelse för naturvärdena på platsen bör framgå av planbeskrivningen, exempelvis i den dunge som föreslås tas bort av planens genomförande. Skogsmark intill en skola kan utgöra en del av skolgården och fylla goda funktioner.

Barnkonsekvensanalys

Länsstyrelsen Uppsala län bedömer att barnkonsekvensanalysen har inarbetats i planbeskrivning och plankarta på ett tillfredsställande sätt. Däremot skulle själva barnkonsekvensanalysen ha kunnat fördjupas något utifrån barnkonventionen, bl.a. avseende vilka barn som berörs av planbeskrivningen- och kartan, barns rätt till icke-diskriminering (art 2) samt barns rätt att få sin röst hörd och beaktad (art 12).

Vid inhämtande av kunskap kring barnets bästa är det centralt att exempelvis betänka barn med olika socioekonomiska förutsättningar, olika typer av funktionsförmågor (fysiska, intellektuella, stimuli-baserade, psykiska funktionsnedsättningar), olika kön och etnicitet, modersmål, åldrar etc. Barns perspektiv i planeringen är viktig för att främja goda förutsättningar.

För att minska risken att åtgärder på sikt behöver göras om, är universell utformning en lämplig metod att använda sig av. I den skapas lösningar som fungerar för så många som möjligt redan från början. Utgå gärna från den information som inkommit via ex kunskaps-, informations- och behovsinventeringar.

Det kan även vara av vikt att betänka vilka behov och förutsättningar barnets föräldrar har, då även det är en del av barnperspektivet. Säkerställ att tex handikapparkeringsplatser finns vid skola/förskola, att det går att ta sig in på skolan/förskolan oavsett förälders funktionsförmåga och att relevant information finns tillgänglig vad gäller språk, funktionsförmåga etc.

Fördjupad information kan fås via Boverket: [Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Vattenskyddsområde

Delar av planområdet ligger inom vattenskyddsområdet Uppsala-Vattholmaåsarna som har beslutats av Länsstyrelsen den 27 november 1989. Detta innebär att Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet och kan i vissa fall bevilja tillstånd eller dispens från skyddsföreskrifter om särskilda skäl finns.

Föreskrifterna syftar till att förhindra en markanvändning som kan medföra risk för förorening av vattentäkten. Det bör av planhandlingarna framgå om tillstånd, dispens eller anmälan för åtgärder i enlighet med föreskrifterna krävs för att detaljplanen ska vara genomförbar.

Länsstyrelsen vill även understryka vikten av att kommunen redan under planprocessen informerar exploatören om att det finns begränsningar enligt föreskrifterna om vad som får utföras inom vattenskyddsområde. Det finns annars en risk för att Länsstyrelsen i samband med tillstånds- eller dispensprövning ställer krav som inte är genomförbara eller på annat sätt kan hindra/förändra redan framtagna planer.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av planhandläggare Märta Alsén med planhandläggare Erik Myr som föredragande. I den slutliga

handläggningen har också Tina Fors, kulturmiljöenheten, Carl Hellström, miljöskydds-enheten, Jan Eckhäll, enheten för vatten- och naturtillsyn, Mattias Lidh, enheten för social hållbarhet och Daniel Öman, klimatsamordnare medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Sändlista

lantmaterimyndigheten@ uppsala.se

exp-hkv@mil.se

trafikverket@trafikverket.se